

Gids voor de Gebruiker van Historische Voertuigen

Een bijdrage van FIVA Aan de Charter voor Verkeersveiligheid van de Europese Commissie

*Gepubliceerd en verdeeld door de « Fédération Internationale des Véhicules Anciens »,
Ducket House, Steeple Aston, Oxfordshire, OX25 4SQ, Engeland
www.fiva.org*

De Gids voor de Gebruiker

Voorwoord

De « Fédération Internationale des Véhicules Anciens » (FIVA – www.fiva.org) is een internationaal organisme dat op wereldniveau de beweging van historische voertuigen¹ vertegenwoordigt. FIVA verenigt en coördineert de nationale Federaties. Zij is vooral actief in Europa, waar zij nauwe relaties onderhoudt met de wetgever, teneinde zich ervan te verzekeren dat de maatregelen, die overwogen worden met het oog op het algemeen belang, het vrije gebruik van historische voertuigen op de openbare weg niet onnodig bestraffen.

De verkeersomstandigheden in Europa zijn sterk geëvolueerd in de loop van de laatste kwarteeuw. De bestuurders van historische voertuigen moeten dus hun gedrag aanpassen, zeker wanneer hun voertuig oud is.

Tegelijkertijd staat dit voertuig overal waar het voorbijkomt vaak in het middelpunt van de belangstelling. Daarom heeft de bestuurder de plicht om het voorbeeld te geven van wat hoffelijk, respectvol en veilig rijden betekent.

In 2005 is de « Fédération Internationale des Véhicules Anciens » (FIVA) ondertekenaar geworden van het Charter voor Verkeersveiligheid van de Europese Commissie. Dit Charter maakt deel uit van een Europees programma dat gericht is op het terugbrengen met 50% van het aantal verkeersdoden tegen 2010. De meerderheid van de ondertekenaars aanvaarden maatregelen die bijdragen tot het onmiddellijk verminderen van het aantal ongevallen of van de ernst ervan – of beide. Voor FIVA zijn deze twee doelstellingen moeilijk in de praktijk te brengen omdat ongevallen, waarbij historische voertuigen betrokken zijn, eerder zeldzaam zijn. De bijdrage van FIVA bestaat er dus in om al het mogelijke te doen om het hoge veiligheidsniveau, dat wordt bereikt door eigenaars van historische voertuigen, te behouden. (Voor meer informatie over het Charter, zie http://europa.eu.int/comm/transport/roadsafety/charter_en.htm)

Deze Gids wil bijdragen tot het realiseren van dit objectief, enerzijds door de huidige bestuurders aan te moedigen zich een veilig en verantwoordelijk rijgedrag aan te meten en, anderzijds, door de klemtoon te leggen op de technieken en de handelwijzen die de nieuwkomers in het gebruik van historische wagens moeten kennen en respecteren.

De vrijheid van gebruik van historische voertuigen op de openbare weg vormt de grootste troef voor de beweging van historische voertuigen. FIVA heeft als missie deze vrijheid te laten behouden, wat veel problematischer zou kunnen worden indien de statistieken zouden aantonen dat historische voertuigen niet meer

¹ De "beweging voor historische voertuigen" is een algemene term die verwijst naar het geheel van individuen en van structuren die belangstelling hebben voor mechanische voertuigen voor wegtransport, die ouder zijn dan 25 jaar.

zo gunstig waren als ze vandaag zouden zijn. FIVA is overtuigd dat alle gebruikers van deze voertuigen zich sterk bewust zijn van hun plicht op dit vlak.

Samenvatting

Om in alle veiligheid een oud voertuig te besturen, is het noodzakelijk om:

1.) Zich ervan te vergewissen dat het voertuig goed onderhouden is (hoofdstuk 1)	X
2.) Het voertuig te kennen, en de beperkingen ervan te kennen (hoofdstuk 2)	X
3.) Zien, gezien worden en bedoelingen laten zien (hoofdstuk 3)	X
4.) Te besturen met inachtnaam van het begrip van de andere weggebruikers (hoofdstuk 4)	X
5.) Te begrijpen dat evenementen die op de openbare weg worden georganiseerd een belemmering kunnen vormen voor de andere weggebruikers, en zich overeenkomstig te gedragen (hoofdstuk 5)	X

1. Het voertuig onderhouden

Vijftwintig jaar geleden lag de frequentie van onderhoud van een voertuig veel hoger dan bij de moderne voertuigen die we vandaag kennen. Vijftig jaar geleden was dit zelfs nog strenger.

Er zijn altijd twee parameters geweest voor periodiek onderhoud: de verlopen tijdsspanne en de afgelegde afstand.

De eigenaars van historische voertuigen, vooral van deze die weinig gebruikt worden, moeten hun voertuig regelmatig onderhouden, zelfs indien de afgelegde afstand tussen twee onderhoudsbeurten verwaarloosbaar is. FIVA beveelt daarom aan om:

- Zorgvuldig na te gaan dat alle historische voertuigen minstens één keer per jaar gebruikt worden. Dit is vooral belangrijk in landen waar een technische controle niet verplicht is. Deze controle moet volgende zaken omvatten:
 - De structurele integriteit,
 - De wielen (vooral wielen in hout) en de luchtbanden,
 - De wielroulementen
 - de fuseepennen,
 - het stuurmechanisme,
 - het remsysteem, de veringen,
 - de ophanging en de schokdempers,
 - de koplampen,
 - de controle van alle stukken die kunnen loskomen of losdraaien

Indien er mankementen worden opgemerkt, dan dienen deze te worden verholpen voor het voertuig weer wordt gebruikt.

- Met bijzondere zorg een voertuig na te kijken dat gedurende meer dan één jaar niet gebruikt werd.
- Bijzonder waakzaam te zijn over de staat en het goed functioneren van het remsysteem, vooral wanneer dit hydraulisch is. De remvloeistof moet minstens elke drie jaar afgelaten en vervangen worden, en frequenter wanneer het voertuig bewaard wordt in een vochtige ruimte.
- Het niveau en het functioneren van de lichten (indien aanwezig) na te kijken voor elk traject (gebruik).
- De staat en de druk van de luchtbanden na te kijken voor elk traject

De luchtbanden hebben geen eeuwig leven, en zelfs bij stilstand is het nodig ze te vervangen wanneer hun zijanten tekenen vertonen van schade of van stijfheid. De luchtbanden, al dan niet gebruikt, moeten na een aantal jaar vervangen worden, in overeenstemming met de voorschriften van de fabrikant of van de in voege zijnde normen.

2. Het voertuig kennen en begrijpen

Om een voertuig in alle veiligheid te besturen, moet de bestuurder alle functionaliteiten kennen en over een voldoende kennis beschikken van de karakteristieken.

Het is vooral belangrijk voor de bestuurders om zich vertrouwd te maken met de begrenzings-eigen aan hun voertuig en zich daarnaar te schikken. De ervaren bestuurders van moderne voertuigen die bij gelegenheid oudere voertuigen besturen moeten ten volle rekening houden met de begrenzings-eigen: indien de historische voertuigen vaak nog in staat zijn om te rijden met vergelijkbare versnellingen, beschikken ze niet over dezelfde mate van handelbaarheid, van baanvastheid of van remvermogen.

FIVA doet de aanbeveling aan de bestuurders om de tijd te nemen zich volgende zaken eigen te maken:

- De plaats en de bediening van de knoppen,
- De eigenschappen van het veranderen van versnelling,
- Het precisieniveau en de reactiesnelheid van de bediening,
- De performantie van het remsysteem,
- Het gripvermogen van de luchtbanden,
- de specifieke eigenschappen van het besturen van het voertuig
- de performantie van de verlichting en de efficiëntie van het signalisatiesysteem (in voorkomend geval).

3. Zien, gezien worden en bedoelingen laten kennen

Zien, gezien worden en de bedoelingen duidelijk maken aan de andere weggebruikers zijn essentiële onderdelen van de verkeersveiligheid. Zij belangen iedereen aan. De bestuurders van moderne voertuigen zouden de eigenschappen van historische voertuigen kunnen miskennen en zouden kunnen verrast worden door hun geringe zichtbaarheid, omdat zij gewoon zijn aan de huidige normen van verlichting en signalisatie.

FIVA beveelt daarom volgende zaken aan aan de bestuurders van historische voertuigen:

- zich ervan te vergewissen dat ze een onbelemmerd zicht hebben vooraan, aan de zijkanten en achteraan, wat inhoudt:
 - een duidelijk zicht hebben op de weg,
 - alle beglazing schoon en in goede staat houden,
 - alle bedieningen zonder moeilijkheden kunnen bereiken,
 - de voertuigen van buitenste achteruitkijkspiegels voorzien. Vele van de historische voertuigen beschikken daarover oorspronkelijk niet. Men vindt gemakkelijk reproducties van antieke achteruitkijkspiegels die zo kunnen gemonteerd worden dat ze kunnen verwijderd worden voor evenementen waar de authenticiteit een belangrijk criterium is.
- zich ervan vergewissen dat men kan gezien worden. Te dien einde:
 - moeten de bestuurders van motorfietsen een fluorescerende sjaal, riem of vest dragen,
 - moeten de bestuurders van bijzonder trage voertuigen verstelbare reflectoren op een goede plaats aanbrengen, op het niveau van de buitenste boorden van hun voertuig,
 - de voertuigen zonder elektrische verlichting mogen 's nachts of in situaties van slechte zichtbaarheid niet bestuurd worden, behalve indien strikt noodzakelijk, bijvoorbeeld om naar een plaats te rijden waar men veilig kan halhouden in afwachting van een verbetering van de omstandigheden,
 - de eigenaars die waarschijnlijk hun voertuig 's nachts of in situaties van slechte zichtbaarheid zullen gebruiken, moeten het functioneren van hun verlichting nakijken, en indien nodig alle maatregelen nemen om hun voertuig aan de huidige normen aan te passen. De belangrijkste te overwegen punten zijn hier:
 - achterlichten hebben die tot op minstens 100m zichtbaar zijn in daglicht en die (uitgezonderd motorfietsen) geplaatst zijn aan elke kant op minstens 200 mm van de boord van het voertuig. Indien de lichten

niet per twee zijn, dan bestaat het risico dat het voertuig wordt aanzien voor een moto. Indien de lichten te kort bij elkaar staan, bijvoorbeeld langs weerszijden van de nummerplaat, dan kan dit aan de achterliggende voertuigen de indruk geven dat het voertuig verder verwijderd is dan in werkelijkheid het geval is. De bestuurders kunnen in dat geval een “aanhangwagenpaneel” gebruiken, dat stevig vastgezet is, maar gemakkelijk demonteerbaar is.

- overwegen om een signalisatieverlichting aan te brengen die krachtiger en zichtbaarder is op voertuigen die beschikken over kleine laterale lichten en over koplampen die naar binnen gericht zijn. Inderdaad, standlichten vooraan en kleine laterale lichten, gangbaar bij auto's uit de jaren '30 tot '50, voldoen niet meer aan de wegen van vandaag en lopen het risico onopgemerkt te blijven op een achtergrond van andere felle lichten. Meer nog, de wagens die vanuit de andere richting komen, kunnen zich geen rekenschap geven van de omvang van het voertuig indien de koplampen niet geplaatst zijn op de uiteinden van een voertuig.
- overwegen om het systeem van helling van de koplampen, op voertuigen die uitgerust zijn met eenvoudige systemen van helling, waarbij een paar lichten aangestoken wordt tegelijkertijd door de hoofdlichtbundel en een schuine lichtbundel. Deze aanbeveling betreft bezitters van dit type van wagen, die hun voertuig wensen te gebruiken in omstandigheden waarin de zichtbaarheid middelmatig is.
- Overwegen om de zeer trage voertuigen (zoals deze die aangedreven worden door een motor op stoom) uit te rusten met een **feu à éclats ambre** die op een goede plaats achteraan gezet wordt, om aan het verkeer de aanwezigheid van een potentieel obstakel te signaleren.

Een bestuurder van een historisch voertuig moet ook duidelijk zijn bedoelingen kenbaar maken aan de andere weggebruikers.

De bestuurders van moderne voertuigen kunnen aanwijzers van het type **semafoor** of handsignalen niet opmerken, temeer daar deze laatsten 's nachts zo goed als onbruikbaar zijn. Daarom moeten bestuurders van historische voertuigen, die niet uitgerust zijn met knipperlichten of met remlichten dichtbij de kanten van hun voertuig, zich ervan bewust zijn dat de rest van het verkeer de andere signalisatie- en verwittigingmethoden niet onmiddellijk opmerkt en, als gevolg daarvan, moeten ze hun bedoelingen vooraf kenbaar maken.

FIVA beveelt daarom aan om :

- Knipperende richtingsaanwijzers aan te brengen en minstens een remlicht. In bepaalde gevallen is het mogelijk om signalisatieverlichting vooraan en achteraan aan te passen die automatisch de functie overneemt van richtingsaanwijzers. Indien niet, dan moeten bijkomende lichten geplaatst worden. Deze aanbeveling belangt ook voertuigen aan die slechts uitgerust zijn met richtingsaanwijzers type semafoor,

- Een bijkomende tijdsspanne te voorzien voor de manuele signalisatie indien het voertuig niet voorzien is van knipperende richtingaanwijzers of van elektrische remlichten, en achteraan het voertuig een waarschuwing aan te brengen om aan te duiden dat signalisatie uitsluitend manueel is,
- Zich duidelijke, positieve en ondubbelzinnige manuele signalen eigen te maken. Het gebruik van fluorescerende linten op de rug van de rijhandschoenen wordt aanbevolen,
- Ervoor te waken dat men zijn bedoelingen op tijd kenbaar maakt, vooral voor bestuurders van voertuigen die niet voorzien zijn van remlichten, deze bestuurders hebben een bijkomende verantwoordelijkheid.

4. Rijden met respect en met begrip van andere weggebruikers

Alle weggebruikers moeten respect en wederzijds begrip tonen. Dit is vooral belangrijk voor bestuurders die de openbare weg gebruiken met onverwachte voertuigen of met voertuigen die buiten het gewone gaan, zoals een historisch voertuig.

De overvolle wegen van vandaag maken het dikwijls moeilijk om tragere voertuigen in te halen. Elk initiatief dat aan andere bestuurders de gelegenheid geeft om in te halen betekent één van de grootste bijdragen tot de verkeersveiligheid die de bestuurder van een oud voertuig kan doen.

FIVA beveelt daarom aan om :

- Zich ervan te verzekeren dat voertuigen die u volgen u kunnen inhalen op geregelde tijdstippen, indien nodig houdt u een momentje halt,
- Het rijden in konvooi te vermijden met historische wagens, of met assistentiewagens. De groepen die dezelfde weg afleggen moeten hun vertrekkertijd verschuiven om het creëren van dergelijke situaties te vermijden,
- Indien er ondanks alles toch een konvooi gevormd wordt, laat dan voldoende ruimte tussen uzelf en het voorgaande voertuig om het inhalen van één voertuig per keer toe te laten. In lage versnelling moet deze afstand minstens 70m bedragen,
- Zijn verplaatsingen zo te programmeren dat de piekuren in de nabijheid van steden en drukke wegen vermeden worden, en er op die manier voor te zorgen dat de verplaatsingen minder gevaarlijk en aangenamer worden,
- Vooraf ontmoetings- en stopplaatsen af te spreken wanneer er meerdere historische voertuigen reizen, of bij manifestaties met een ondersteuningsploeg. Ieder deelnemer moet beschikken over de bijzonderheden van het traject (road book, enz) om te vermijden dat hij verplicht is de andere voertuigen in het oog te houden,
- Bijkomende maatregelen te nemen voor het besturen van uitzonderlijk trage voertuigen (zoals deze met stoommotor), teneinde de hinder voor het normale verkeer zo minimaal mogelijk te houden.

Het besturen van een voertuig op stoom op de openbare weg vereist ervaring, een grondige kennis van het functioneren en van het gedrag wanneer het in werking is, alsook een kennis van de specifieke reglementen met betrekking tot dit soort van materieel.

FIVA beveelt daarom warm aan om :

- De stadscentra, de lange snelle baanvakken met veel verkeer, éénrichtingsstraten, steile hellingen en gevaarlijke kruispunten te vermijden,
- 's Nachts niet te rijden,
- Zo duidelijk mogelijk de bedoelingen kenbaar te maken aan de andere weggebruikers.

Bovendien zouden de bestuurders van voertuigen op stoom, telkens wanneer mogelijk:

- Niet alleen in het voertuig mogen zitten en een groep van twee of meer mensen bij zich hebben, die voortdurend bezig zijn met verwarmingssysteem (behoud van druk, enz),
- Vermijden om gevaarlijke situaties te creëren tijdens de stopmomenten aan de kant van de weg, om het water bij te vullen, om van versnelling te veranderen, enz.
- De nodige maatregelen treffen om de uitstoot van rook te verminderen dichtbij bewoonde gebieden of om het verspreiden van vonken te vermijden,
- Schade aan het wegdek vanwege de hitte te vermijden omdat het voertuig beschikt over banden die bedekt zijn met metaal,
- de motor goed vastzetten op hellingen,
- het gebruik van de fluit te beperken tot noodsituaties,

5. Aan te houden gedrag tijdens manifestaties van historische voertuigen

De manifestaties op de openbare weg vereisen bijkomende voorzorgen. De organisatoren van de manifestaties hebben de verantwoordelijkheid erover te waken dat de hinder voor het wegverkeer zo beperkt mogelijk blijft en moeten dus, in de mate van het mogelijke, vermijden dat er grote verkeersassen geleend worden.

In geval er een drukke weg moet gebruikt worden, vooral met trage voertuigen, dan moeten de organisatoren tijdelijke verwittigingspanelen gebruiken (indien de plaatselijke overheid dit toestaat).

FIVA beveelt daarom de organisatoren aan om:

- hun routes zo te plannen dat de hinder voor de andere weggebruikers zo beperkt mogelijk blijft,
- Middelen te voorzien om de andere weggebruikers te waarschuwen in geval van vertraagde circulatie op een belangrijke verkeersas,
- Bij de verkeersopstoppingen van hun manifestatie, moeten zij de deelnemers die beschikken over moderne verlichtingssystemen of een hoge zichtbaarheid hebben voor hun voertuigen niet penaliseren.

Voor wat betreft de deelnemers aan een manifestatie, beveelt FIVA hen aan om :

- Te weten waar ze naartoe gaan zonder hun voorganger te moeten volgen,
- Te vermijden dat hun competitiedrang niet de bovenhand haalt op hun eerste plicht om voorzichtig te rijden met respect voor andere weggebruikers,
- Verplicht alles signalisatie en reglementen van de wegcode te respecteren, behalve indien anders staat aangegeven en expliciet gesteld wordt door een politieagent in uniform,
- Zich er **ALTIJD** van bewust te zijn dat men “ambassadeur” is van de beweging voor het behoud van historische voertuigen.

Goede reis !

FIVA dankt John Castle voor de schetsen en de illustraties, die hij gemaakt heeft voor deze brochure